مباحث مرتبط با نیروی انسانی (۲۲)
ارزش‌های فردی و سازمانی(۱)

سازمان‌های امروز برای حفظ بقای خود در دنیای به شدت رقابتی علاوه بر توجه به محیط رقابتی بیرونی سازمان، باید توجه خود را به ارزش‌های حاکم بر سازمان نیز معطوف نمایند. چرا که ارزش‌ها پایه و اساس فرهنگ هر سازمانی می‌باشند. ارزش‌ها مسیر و جهت مشترکی برای همه کارکنان و خط‌مشی‌ها و دستورالعمل‌هایی برای رفتار روزانه آنان ارائه می‌کند. امروزه سازمان‌ها به این اهمیت دست یافته‌اند که باید در دوره‌های مشخص، ارزش‌ها و فرهنگ حاکم بر سازمان خود را تا جایی‌که ممکن است به طور دقیق مورد ارزیابی مجدد قرار دهند.

در اغلب سازمان‌ها متن بیانه ارزش‌ها در اتاق مدیران، در سالن انتظار و سالن جلسات و معمولا در معرض دید همگان قرار می‌گیرد. اما ارزش‌ها چه هستند و چه تاثیری یر سازمان دارند. چرا بر واژه ارزش‌ها در سازمان‌های امروزی بسیار تاکید می‌شود. شناسایی و عمل به ارزش‌های سازمانی چه کمکی می‌تواند در رشد و اعتلای سازمان داشته باشد.

در این نوشتار و نوشتاری دیگر در ادامه تلاش می‌شود به بررسی مفهوم ارزش‌های فردی و سازمانی و تاثیرات آن بر سازمان و کارکنان پرداخته شود.

مفهوم ارزش‌ها:

مفهوم ارزش‌ها در علوم مختلف اهمیت بسیار زیادی دارد. ارزش‌ها از زمان مطرح شدنشان یک مفهوم مهم بوده‌اند و با وجود نبود توافق نظر درباره محتوی ارزش‌ها و اختلاف دیدگاه‌ها درباره آن‌ها، در رابطه با نقش حیاتی آن‌ها در زندگی انسان‌ها یک توافق عمومی وجود دارد.

تعاریف مختلفی از اصطلاح ارزش وجود دارد که به برخی از این تعاریف اشاره می‌گردد:

ارزش‌ها عبارتند از اصول، معیارها، موازین فکری و عقلانی که راهنمای عمل انسان‌ها قرار می‌گیرند و نمایانگر اصولی هستند که از نظر فردی و یا اجتماعی نسبت به رفتار مخالف نوعی رفتار برتر شمرده می‌شوند.

ارزش‌ها بیانگر اعتقادات اساسی هستند که یک حالت به خصوص از رفتار یا حالت نهایی وجودی است، که از نظر شخصی یا اجتماعی نسبت به حالت مخالف ارجحیت دارد و شامل یک عنصر قضاوتی است که نظر و دیدگاه فرد را درباره صحیح، خوب و مطلوب بودن مشخص می‌کند.

ارزش‌ها همان پنداشت‌ها و باورهایی هستند که سازمان عمیقاً به آن‌ها پایبند است و در قلب فرهنگ سازمانی قرار دارند. به طورکلی ارزش‌های سازمانی چارچوب فرهنگی را ایجاد می‌کنند که تقریباً بر تمام جنبه‌های سازمان، از اجرای یک استراتژی گرفته تا پذیرش و اجرای فرآیندهای جدید تأثیر می‌گذارد.

ارزش‌ها را می‌توان در یک تقسیم‌بندی به دو دسته ارزش‌های فردی و ارزش‌های سازمانی تقسیم نمود:

ارزش‌های فردی باورهای درونی شده و نهادینه شده یک فرد هستند، درباره اینکه چگونه باید رفتار کرد. این ارزش‌ها بخش قابل توجهی از آنچه فرد انجام می‌دهد؛ بوده و نحوه تفکر وی را هدایت می‌کنند و قسمت بزرگی از پنجره ای هستند که فرد از میان آن، خود و دیگران را مشاهده می‌کند .

هرگاه صحبت از ارزش فردی می‌شود، حقیقت این است که چه چیزی برای ما در زندگی اهمیت دارد . از آنجا که رفتارهایی که پیامد هر ارزشی هستند با برخی دیگر ارزش‌ها در تضاد و یا هماهنگ هستند. قطعاً یک فرد می‌تواند چندین ارزش در تضاد با هم را دنبال کند؛ امّا نه در یک زمان و یک رفتار، بلکه در خلال رفتارهای مختلف در زمان‌های مختلف و به گونه‌های مختلف.

با بررسی ارزش‌های فرد می‌توان آن‌ها را به ارزش‌های اخلاقی اصلی و ارزش‌های اخلاقی فردی تقسیم بندی کرد. ارزش‌های اصلی مبنا و اساس تصمیمات اخلاقی هستند. این ارزش‌ها صرف نظر از زمان، فرهنگ و دین ارزش‌های پایه‌ای هستند. معمولا این ارزش‌ها توسط کلماتی مثل قابل اعتماد بودن، احترام، مسئولیت، عدالت

انصاف، آداب اجتماعی تعریف می‌شود. ارزش‌های فردی باورهایی است درباره آنچه که درست یا نادرست است. این باورها از تجربه، ارزش‌های خانواده، باورهای دینی و سنت‌های فرهنگی نشئت می‌گیرد.

امّا ارزش‌های سازمانی که می‌تواند منبعث از ارزش‌های فردی باشد، یک سری اصول هدایت کننده مستقل از زمان هستند که مشخص می‌سازند چه چیزی برای سازمان دارای اهمیت است. ارزش‌های سازمانی، مفروضات و باورهای ناخودآگاهانه‌ای هستند که در قلب فرهنگ سازمان قرار دارند و به تمام تصمیماتی که در تمام سطوح سازمان اتخاذ می‌شوند؛ جهت می‌دهند.

ارزش‌های سازمانی به ارزش‌های اساسی، باورها و اصولی ارجاع می‌شود که همچون شالوده‌ای محکم به نظام مدیریت سازمان خدمت می‌کنند؛ علاوه براین، هم ارزش‌ها و باورها و هم نظام مدیریتی، باعث تقویت آن اصول اولیه می‌شوند. این اصول و ارزش‌ها ماندگارند؛ زیرا برای اعضای سازمان، حاوی معانی و مفاهیم خاصی هستند .

بنابراین ارزش‌های یک سازمان در واقع عبارت است از آنچه که سازمان بر آن بنا شده، آنچه حائز اهمیت است یا آنچه که سازمان جهت اجرای رسالت و فعالیت‌هایش در راستای چشم اندازش بر آن تکیه می‌کند.

ادامه دارد...

مرکز مطالعات معاونت توسعه مدیریت و منابع دانشگاه